

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

13. Deo per statum purae naturae asscribitur crudelitas improbata in
Manichaeis & Pelagianis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

eorum inæqualitate sapientes. Quod qui fieri possit, ut qui sensum & iudicium non habent, mansueta esse perhibeantur & noxia, aut non potius ille sit mansuetus & noxius, qui res pessimas & nocentissimas facit: ut, in alicuius operis assumpti affectum, eorum est, qui assidue pervidere. Nimirum hoc ipso creaturam suam inde factam & fabricatam vult omnibus malis inde necessario pullulantibus esse subditam. Quod profecto si sine creatura suæ culpa ulla facit, iniuste facit. Iustitia quippe clamat, ut supra Augustinus, non ad se pertinere, ut creatura rationalis gravi iugo miseriarum prematur à die exitus de ventre matris suæ, sine ullo merito peccatorum. Et Augustinus altissima iustitiæ luce radians iterum clamat quod Deus in mensura & numero & pondere disponens omnia neminem non solum facit, sed nec sunt mali aliquid petiti quod non mereatur.

Ex isto igitur incommutabili ordine iustitiæ patet etiam radix alia istius doctrinæ quam supra libro primo latissime tradidimus quando diximus, non posse creaturam rationalem à Deo nisi cum iusta ipsius dilectione seu caritate produci.

Ratio enim est, quia impossibile est, ut eam Deus creet miseram. nisi istam miseriam culpâ præcedente mereatur: nec minus impossibile, ut sine Dei dilectione non sit misera. Hoc enim ex ipsa naturæ rationalis excellentia summaque sub Deo dignitate fluit, cui beatæ nullum omnino bonum sufficere potest, nisi solus Deus, & cui solâ dilectione coheretur. Audi identidem inculcantem hanc veritatem Augustinum tanquam sibi perspectissimam: Hoc adeptio creatura rationalis beata est, quo amisso misera est. Quod ibi declarat esse Deum. Et mox iterum: Quod

Lib. 12. de
Civ. c. 1.

bonum immutabile usque adeo bonum est eorum, ut sine illo misera esse necesse sit. Nempe quia, ut statim adijcit, in tanta excellentia creata est natura rationalis, ut inhærendo incommutabili bono beatitudinem consequatur, nec expleat indigentiam suam nisi utique beata sit, eique explenda non sufficit nisi Deus. Et in libro de natura boni: Tale quippe bonum est Deus, ut nemini eum deserenti beate sit. Et in libro Confessionum: Cui nullo modo sufficit ad beatam vitam quicquid te minus est. Et rursum: Hoc scio quia male mihi est præter te. Et alibi: Magna hominis miseria est cum illo non esse videlicet per amorem, sine quo non potest esse. Unde alicubi tradit, tantam esse beatitudinem iustitiæ, hoc est Dei qui est iustitia, ut nemo ab ea nisi ad miseriam positi abscedere. Ex cuius veritatis tam densâ & solidâ Augustini contentatione liquidissimum est, creaturam rationalem si sine Dei beatifici boni sui dilectione condatur, hoc ipso necessario miseram condi, nempe quia propter non expletam naturalem indigentiam suam, inquietum erit cor ejus, & ira perturbatum diversisque raptarum cupiditatibus rerum inferiorum; quod sine magna tantæ creaturæ miseria fieri nequit. Quamquam & ipsa tam immensi boni carentia ad quod possidendum natura ejus instituta est, non potest esse nisi magna miseria. Si enim se miseros esse putant qui oculis capti sunt, aut auro argentoque spoliati, quis eum qui ipso Deo conditore & solo beatifico bono suo caret, miserum esse nisi miserimus neget? Cùm ergo miseria debeat peccata sequi non præcedere ne alioquin lex æterna, id est ipsa divina ratio qua iustum est ut omnia sint ordinatissima violetur; impossibile profecto erit, ut creatura rationalis sine cælo Dei amore condatur.

CAPUT XIII.

Deo per statum puræ naturæ ascribitur crudelitas improbata in Manichæis & Pelagianis.

ET ista quidem hætenus de læsa iustitia Dei per puræ naturæ statum præcipue contra Pelagianos dicta sunt, non dissimile verò est argumentum præcedenti quo Manichæos absurdiora delirantes expugnare solet. Illi namque malorum poenaliū quibus hic affligimur, originem indagantes, quamvis eam principis bono, hoc est, Deo vero, quem naturam boni vocitabant, assignare vererentur, & eam reducere in gentem tenebrarum velut in naturam mali, ex alio tamen capite, in eandem recidebant sententiam, quam declinasse videbantur. Dicebant enim naturam boni, hoc est Deum, cum sibi & lucidis regnis suis natura mali immineret, magnâ necessitate compulsam esse pugnare. Ut igitur temperaret gentem tenebrarum, misisse animas bonas

velut partes substantiæ suæ, quæ genj tenebrarum & corpori mixtæ, miseras mortalitatis hujus in hac vita paterentur, donec per separationem boni & mali, velut ex carcere liberatæ, revolarent in beatitudinem suam, quæ verò non fuissent liberatæ, in fine mundi æternis afficerentur poenis. In hoc figmento quamvis multi errores lateant, ille tamen ad rem præsentem spectat, quo bonas animas, sine culpa ad hujus vitæ miseras, sicut in statu puræ naturæ fieri posse dicitur, misas esse decernerent; quarum nonnullæ itidem sine culpa tandem in fine damnarentur. Contra istam sententiam Augustinus passim ex pura ratione luctatur, tanquam crudelitatis & iniquitatis plenam, quod cum Deus non possit ullam necessitatem pati, vel ulla ex parte violari atque corrumpi, sine ullo merito malo animarum

animas, hoc est, nos in tantas miseras precipitasse. Itaque in Disputatione contra Fortunatum, Si Deus nihil pati poterat a gente tenebrarum quia inveniabilis est, sine causa huc nos misit, ut nos hic arumna patiamur. Et paulo post: Si poterat ei noceri, non est inveniabilis. Si non poterat, crudeliter huc nos misit, ut ista patiamur. Et inferius conqueritur anima per prosopeiam, quod cum gens tenebrarum temperari non posset nisi sua corruptione: Quomodo, inquit, non es crudelis qui me pati voluisti pro his regnis, quibus nihil noceri poterat ab illa gente tenebrarum. Et in 2. Disputatione aduersus eundem Fortunatum, cum ille Deum voluntarie huc animam misisse dixisset, respondet Augustinus, Cui noceri nihil poterat, crudelis voluntas fuit mittendi animam ad tantas miseras. Quod resellendi causa, quae loquor, veniam peto ab illius misericordia. Et statim saepius instanter urget, cur animas miserit ille cui noceri non poterat ad tantas miseras? Et quia exploratae crudelitatis esset quae nullo pacto excusari posset, concludit Augustinus: Et ego novi non te habere quid dicas, & me cum vos audirem in hac questione nunquam inuenisse quod dicerem. Et in libro vigesimo contra Faustum: Quia enim mali apud illum commiserati, ut in parua ista mine ad eum gematis? Et in libro vigesimo primo: instat dilemmate: Si veritas mittit animas inuis, ut coeret: si volentes ingratis, ut damnaret. Et libro vigesimo secundo exclamat, a O inmanissimam crudelitatem! Et in Psalmos: b Si ergo talis Deus, crudelis quia sine causa huc nos misit cui nihil noceri poterat, quare vos misit? Ecce gens tenebrarum illi nocere non poterat. Ipse autem vobis graviter nocuit. Et infra: Si non timuit, gentem tenebrarum mordere: si hoc timore non fecit, crudelitate fecit. Quam ergo iniquus est cui nihil noceri poterat & fecit, ut membris suis hic tantum noceretur. Quid multis? Passim in libris suis crudelitatem istam exprobrat Manichaeis, nec Deum excusari illo pacto docet, quod bonas animas ad huius vitae miseras patiendas sine ulla culpa desinaverit. Quod si recte concluditur contra Manichaeos, nullum dubium est quin idem rectissime concluditur contra Scholasticos, qui animas innocentes in pura naturae statu ad eandem huius vitae miseras mitti posse contendunt. Neque enim Augustinus Manichaeos istius impictatis arguit vi alicuius hypothetis, quod natura humana vel integra, vel in gratia, vel in statu supernaturali instituta fuerit, quod & nihil ad rem, & aduersus tales aduersarios risu potius quam refutatione dignum, utpote quae d principium peteret, & id supponeret quod in quaestione vertebatur, sed nude ex eo quod ex ipsis terminis nimiam crudeli-

tatem, vel etiam iniustitiam spiret, innocentem animam nulli peccato obnoxiam, immerito ad tantas miseras, quantas praesens natura lapsa & consequenter commentitius pura naturae status implicat, condemnare. Haec ergo causa est, cur Honorius ac Theodosius Imperatores in edicto quo proscriperunt Pelagianos similis crudelitatis reum ab eis fieri Deum conquerantur; quod hominem a Deo sine ulla culpa sua in mortem corporis ceterasque miseras, vi videlicet status illius purae naturae, precipitatum esse decernerent. accipe verba eorum praeclearissima aduersus crudelitatem auctoris purorum naturalium intonantia: Hi (Pelagius Celestiusque) parenti cunctarum rerum Deo, praecipuaque semper maiestate, & ter omnipotenti ultra omne principium transseunt, & ter omnipotentiam suam voluntarie assignant, ut cum formandi mundi officium curam sumeret, qualitatemque hominis struendi profundera spiritus conceptione libraret, fundati numeru fidei auferret exordium, & mortem praemitteret nascituro, non hanc insidiosi veriti fluxisse peccati, sed exegisse penitus legem immutabilis constituti. Quibus verbis perspicue statim purae naturae velut a Deo iuxta sensum Pelagianorum statim in initio mundi conditum veluti digito notant, & in clementis crudelitatis exhorrent. Nam ille tunc passim Christianorum sensus de illo statu erat, quem partim indito naturaliter lumine rationis, partim ex Augustini doctrina tunc ubique Ecclesiarum celeberrima perceperant. Ex quo factum est, ut ejusdem crudelitatis iniustitiam, postmodum Pelagianis Arausiana Synodus exprobraverit ac damnauerit, dum decernit quod Si quis mortem tantum corporis non autem & peccatum per unum hominem in omne genus humanum transisse testatur, iniustitiam Deo dabit. Nimirum quia infliget misericordiam sine peccato, poenam sine culpa: quod in antiquorum doctrina Catholicorum iniustum est, & una cum purae naturae statu, quem ibi Synodus Arausiana respicit, Ecclesiastica & Catholica autoritate damnatum. Nam tanquam certissimum tenuerunt, id quod Augustinus aduersus Pelagianos purorum naturalium architectos praeformauit, & a nobis saepe repetendum est, quod Deus iustus in mensura, & numero, & pondere disponens omnia, neminem sinat mali aliquid perpeti quod non mereatur. Et illud robustissimum & lethale eidem errori telum intorsit: Quod neque sub Deo iusto miser esse quisquam nisi mereatur, possit. Quo unico vulnere a divina iustitia inflicto haeresis Pelagiana & Manichaea, puraeque naturae status radicans succisa moriatur.

In rescripto Imper. Honor. & Theod. ad Pala. Prae. ut cum formandi mundi officium curam sumeret, qualitatemque hominis struendi profundera spiritus conceptione libraret, fundati numeru fidei auferret exordium, & mortem praemitteret nascituro, non hanc insidiosi veriti fluxisse peccati, sed exegisse penitus legem immutabilis constituti. Quibus verbis perspicue statim purae naturae velut a Deo iuxta sensum Pelagianorum statim in initio mundi conditum veluti digito notant, & in clementis crudelitatis exhorrent. Nam ille tunc passim Christianorum sensus de illo statu erat, quem partim indito naturaliter lumine rationis, partim ex Augustini doctrina tunc ubique Ecclesiarum celeberrima perceperant. Ex quo factum est, ut ejusdem crudelitatis iniustitiam, postmodum Pelagianis Arausiana Synodus exprobraverit ac damnauerit, dum decernit quod Si quis mortem tantum corporis non autem & peccatum per unum hominem in omne genus humanum transisse testatur, iniustitiam Deo dabit. Nimirum quia infliget misericordiam sine peccato, poenam sine culpa: quod in antiquorum doctrina Catholicorum iniustum est, & una cum purae naturae statu, quem ibi Synodus Arausiana respicit, Ecclesiastica & Catholica autoritate damnatum. Nam tanquam certissimum tenuerunt, id quod Augustinus aduersus Pelagianos purorum naturalium architectos praeformauit, & a nobis saepe repetendum est, quod Deus iustus in mensura, & numero, & pondere disponens omnia, neminem sinat mali aliquid perpeti quod non mereatur. Et illud robustissimum & lethale eidem errori telum intorsit: Quod neque sub Deo iusto miser esse quisquam nisi mereatur, possit. Quo unico vulnere a divina iustitia inflicto haeresis Pelagiana & Manichaea, puraeque naturae status radicans succisa moriatur.

Cons. Araus. Can. 2.

Lib. 2. oper. Imperf. fol. 290.

Lib. 1. f. 33.

